

Ks. Andrzej Rojewski

SPRAWOZDANIE Z XXIII SYMPOZJUM WYKŁADOWCÓW LITURGIKI KRAKÓW 1987

Czterdziestu siedmiu uczestników sympozjum znalazło gościnę w budynku Częstochowskiego Seminarium Duchownego w Krakowie dla przeprowadzenia teologiczno-pastoralnej refleksji nad problemem niedzieli jako dnia Chrystusa, dnia Kościoła i dnia chrześcijanina.

Otwarcia sympozjum w obecności ks. biskupa Tadeusza Rybaka, przewodniczącego Komisji Episkopatu d/s Liturgii oraz ks. doc. dra hab. Jana Związka rektora Seminarium Częstochowskiego, dokonał ks. doc. dr hab. Bogusław Nadolski, przewodniczący Sekcji Wykładowców Liturgiki. Zebrani modlili się słowami hymnu niedzielnego z oficjum czytań z II Tygodnia: „Witaj dniu chwały i nad inne świętszy”. Modlitwa towarzyszyła także wspomnieniu zmarłego ks. prof. B. Koseckiego wykładowcy liturgiki z Pelpina.

Uczestników sympozjum powitał także Rektor Częstochowskiego Seminarium zaznaczając, że trudne warunki lokalowe Seminarium nie zapewniają uczestnikom wygód zewnętrznych, tym nie mniej mogą oni liczyć na gościnność i serdeczność gospodarzy.

Sesji w tym dniu przewodniczył ks. dr Zenon Mońka — wykładowca liturgiki w Częstochowskim Seminarium. Z pierwszym referatem nt. *Teologiczno-liturgiczne aspekty szabat* wystąpił ks. lic. bib. E. Strycharz T. Chr. z Poznania. Po omówieniu genezy szabat ukazał on istotne cechy tego dnia kluczowego dla religii jahwistycznej, a więc: odpoczynek od pracy, podkreślenie godności człowieka i godności pracy ludzkiej, radość i chwałę jako kontrast z codziennością w jakiej żył Naród Wybrany, uwielbienie Bożej wszechmocy oraz znak przymierza i wieczności w Bogu.

Dyskusja podjęła problem odpoczynku ukazując w nim pierwotną ideę szabat. Zaprzestanie pracy i upodobnienie się do „odpoczywającego” Boga było istotnym momentem uświęcającym dzień Jahwe. Atmosferę tego dnia tworzyły także czynności przygotowawcze, jak np. praca matki, rozdawanie jałmużny, zaproszenie gościa, bądź odwiedzenie chorego po porannej szabatniej modlitwie. Podkreślono również, że mistyka szabat zrodziła się dopiero w średniowieczu. Szabat jako dzień odpoczynku od pracy, dzień dopełnienia stworzenia, wyjście z niewoli egipskiej i dzień przymierza był biblijnym typem niedzieli.

Kolejny referent ks. dr S. Cichy z Katowic rozwinął temat antycypacji niedzieli w sobotę. Ukazał w nim dzieje problemu w ostatnich 20-tu latach oraz wnioski duszpasterskie, które dadzą się ująć następująco:

- konieczność pouczenia wiernych o sensie zezwolenia na mszę niedzielną w sobotę wieczorem oraz zatroszczenia się o właściwe miejsce niedzieli w świadomości chrześcijan;
- Msza św. w sobotni wieczór winna mieć oprawę liturgiczną godną niedzieli;
- wprowadzić (bądź podtrzymać) zwyczaj dzwonienia przed niedzielnymi mszami;
- niedzielą Mszę św. w sobotę poprzedzić I. Nieszporami.

W związku z faktem, że Msza św. w sobotni wieczór jest już świętowaniem niedzieli proponowano korektę tytułu komunikatu, a mianowicie usunięcie z niego słowa „antycypacja”. Wyrażano także opinię, że niedzielny wieczór obciążony jest świadomością pracy czekającej w poniedziałek. Stąd wieczór sobotni może mieć (i powinien) cechy niedzieli i nastrój świętowania. Postulowano podejmowanie problematyki niedzieli w czasopismach diecezjalnych oraz prasie katolickiej.

O godz. 18.00 koncelebrovano Mszę św. ze święta Podwyższenia Krzyża Pańskiego. Przewodniczył i głosił słowo Boże ks. biskup T. Rybak. Ostatnim modlitewnym akcentem popołudnia było wspólne sprawowanie w języku łacińskim Completorium.

Drugi dzień sympozjum rozpoczął się koncelebracją Eucharystii o godz. 7.00 i złączoną z nią Jutrznia. Przewodniczył i dzielił się słowem Bożym ks. biskup T. Rybak. Obrady sesji przedobiedniej rozpoczęły się o godz. 9.00. Na ich wstępie ustalono temat, miejsce i czas kolejnego spotkania. Przyszłoroczne sympozjum, nt. *Kultura celebracji* odbędzie się w Śląskim Seminarium w Katowicach, w dniach: 12—13 września.

Sesji przewodniczył ks. doc. dr hab. St. Czerwik. Program przewidywał w tym dniu trzy referaty i dwa komunikaty. Rozpoczął ks. doc. dr hab. B. Nadolski referatem, nt. *Niedziela sakramentem Paschy*. Ukazując ilościowe i treściowe bogactwo nazw niedzieli zatrzymał się na fakcie, iż sensem i centrum niedzieli jest Eucharystia. Dla tego zaś co jest sensem i centrum nie może być żadnych namiastek. Pierwszy dzień tygodnia związany jest z obecnością Chrystusa zmartwychwstałego wśród Jego uczniów. Chrystus jest początkiem i pełnią nowego stworzenia, dlatego też świętowanie niedzieli przez chrześcijan winno być czytelnym znakiem Paschy, a wówczas stanie się ono żywą katechezą dla współczesnego świata. Świętując niedzielę chrześcijanin winien ukazać, że żyje „post Christum resuscitatum”.

Ostatnie stwierdzenia podjęto w dyskusji. Ukazała ona rozdziew między treścią niedzieli a stanem faktycznym jej świętowania. Dla praktycznych rozwiązań potrzebne są konkretne ustalenia podstawowych problemów takich, jak np. podjęcie świętowania dnia Pańskiego.

Z kolei o. dr Fr. Małaczyński OSB przedstawił aktualny zakres prac Komisji Episkopatu d/s liturgii: trwa druk III-go tomu Liturgii Godzin. Ukazało się II. wydanie *Obrzędów małżeństwa*. W dodatku załączono istotne teksty w 5-ciu nowożytnych językach. Przygotowuje się II. wydanie obrzędów chrztu dzieci i I. wydanie obrzędów chrztu dorosłych. Druk tych ksiąg winien zacząć się jeszcze w tym roku.

Przygotowuje się wydanie zbioru formularzy mszalnych o Najśw. Maryi Pannie. Wg relacji ks. dr L. Czai (Wrocław) zbiór ten będzie zawierał 46 formularzy, własne prefacje, czytania oraz wprowadzenie teologiczno-pastoralne do każdego formularza. Teksty mszy ku czci Najśw. Maryi Panny uwzględniają charakter okresu roku liturgicznego. Adresatem pierwszorzędnym tego zbioru są sanktuarium maryjne.

Kolejny referat *Świętowanie niedzieli we współczesnym społeczeństwie polskim* wygłosił ks. doc. dr hab. W. Zdaniewicz (ATK). Przedłożenie oparte było na badaniach prowadzonych w Polsce przez socjologów katolickich od r. 1979. Referent pragnął zorientować słuchaczy w przybliżonym stanie „dominantes” i „communicantes” w Polsce oraz w przemianach zachodzących na tym odcinku w poszczególnych regionach kraju. Obserwuje się pewien wzrost dynamiki życia religijnego w środowisku ludzi wykształconych i wśród mężczyzn.

Surowe liczby trudno poddają się teologicznej analizie, gdyż religijność jest odniesieniem do Boga treści, którymi człowiek żyje a także konkretnych ludzkich działań.

Ks. dr J. Stefański poinformował uczestników sympozjum o pracach Kongregacji d/s Kultu Bożego. Podniósł aktualny i żywy problem Modlitw Eucharystycznych, mówił o dążeniu Kongregacji do wiernego wykonania w praktyce duszpasterskiej przygotowania Paschy i celebracji Wielkiego Tygodnia, o obronie niedzieli przed przesłaniem jej uroczystościami itp. Dojrzewają projekty wskazań odnośnie do celebracji Mszy św. z udziałem młodzieży.

Ostatnim referatem sympozjum było przedłożenie ks. dra A. Rojewskiego (Płock), nt. *Dzień Chrystusa — Dzień Kościoła. Teologiczno-pastoralne aspekty świętowania niedzieli*. W oparciu o nr 106 Konstytucji o liturgii referent ukazał niedzielę jako najstarszy i pierwszy dzień świąteczny chrześcijan, dzień radości i odpoczynku od pracy oraz wskazał na wnioski i zadania wymagające podjęcia i rozwiązywania we współczesności, a m. in. przygotowanie dalsze i bliższe celebracji niedzielnej oraz jej konkretne wykonanie. Winna ona stwarzać wystarczająco jasny kontekst wiary i prowadzić uczestników do zawierzenia Bogu. Pastoralnej refleksji i konkretnych moralno-prawnych naświetleń wymaga pojęcie niedzielnego odpoczynku i świętowania. Odpoczynek ten ma na celu nie tylko wspólnotę wiary, ale także i wspólnotę naturalną: rodzinę, grono przyjaciół. Związany jest z nim także problem regeneracji sił psychicznych i fizycznych człowieka. Obok tego współczesnemu chrześcijaninowi potrzebna jest świadomość niezbywalnego obowiązku uczestnictwa w niedzielnej wspólnocie wiary gromadzącej się wokół zmartwychwstałego Zbawcy. Bez tego zgromadzenia nie ma chrześcijanina.

Wypowiedzi słuchaczy ukazywały potrzebę podjęcia problemów zasygnalizowanych w referacie i podkreślały ich wagę dla życia religijnego współczesnych chrześcijan.

Jak zaznaczono, referat ten był ostatnim elementem XXIII Sympozjum Wykładowców Liturgiki. Przewodniczący Sekcji, w imieniu uczestników złożył podziękowanie Rektorowi gościnnego Seminarium i prosił o przekazanie wyrazów wdzięczności Biskupowi częstochowskiemu. Serdeczne słowa skierował także pod adresem ks. biskupa Przewodniczącego Komisji Episkopatu d/s Liturgii, prelegentów i wszystkich uczestników. Modlitwa dziękczynna zakończyła prace sympozjum.

Płock

KS. ANDRZEJ ROJEWSKI

Ks. Stefan Koperek CR

XI KONGRES „SOCIETAS LITURGICA” (1987)

1. ORGANIZACJA

XI Międzynarodowy Kongres Liturgiczny organizowany przez „Societas Liturgica” miał miejsce w starożytnym, tyrolskim miasteczku Brixen (Włochy), w gmachu Katolickiej Akademii im. kard. Mikołaja Cusana. Trwał on od 17 do 22 sierpnia 1987 r. Tematem referatów i dyskusji tego spotkania liturgistów z różnych krajów i kontynentów a także różnych chrześcijańskich Kościołów była pokuta i pojednanie.

Przewodniczącym „Societas Liturgica”, a więc i głównym organizatorem Kongresu w tym roku był Robert F. Taft SJ (ur. 1932). Wyświęcony na kapłana obrządku bizantyjsko-słowiańskiego w 1963 r., po stu-